

«Лобо Мачадо проти Португалії» (Lobo Machado v. Portugal)

У рішенні, ухваленому 20 лютого 1996 р. у справі *«Лобо Мачадо проти Португалії»*, Суд постановив, що:

- мало місце порушення ч. 1 ст. 6 Конвенції, оскільки слухання в Касаційному суді порушили права заявника щодо слухань протилежної сторони.

Суд дійшов висновку, що сам факт визнання порушення становить собою достатню компенсацію моральної шкоди, а також призначив виплатити заявнику 1 500 000 ескудо як компенсацію судових витрат.

Обставини справи

У 1955 року заявник, що народився в 1929 році, поступив на роботу в компанію «Саркор» на посаду інженера. Після націоналізації «Саркор» увійшла в «Петрогал-Петролеус де Португал ЕР» («Петрогал»), яка в 1989 році стала державною компанією з обмеженими правами, в якій держава була основним акціонером. Тим часом, 1 січня 1980 року заявник звільнився з роботи.

5 лютого 1986 року він подав позови до Промислового трибуналу м. Лісабон на колишнього роботодавця. Він оскаржував свою приналежність до професійної категорії, до якої його було зараховано, і вимагав перекваліфікації. Оскільки це мало би вплив на розмір його пенсії, він також вимагав виплати додаткових сум, починаючи від 1980 року.

Рішення Промислового трибуналу від 7 жовтня 1987 року, яке було не на користь заявника, підтримав Лісабонський апеляційний суд 1 червня 1988 року.

Заявник подав апеляцію до Верховного Суду. Після виступів адвокатів сторін, справу було відіслано до Департаменту генерального прокурора, який письмово рекомендував відхилити апеляцію. Верховний Суд зібрався в неформальній обстановці 19 травня 1989 року, де були присутні реєстратор і заступник Генерального прокурора, що представляв Департамент генерального прокурора. Після розгляду справи в той самий день суд виніс рішення про відхилення апеляції.

Зміст рішення Суду

По-перше, Суд підкреслив, що справа зачіпає соціальні права та виникла між двома чітко вираженими сторонами: заявником і «Петрогалом». У цьому контексті обов'язок Департаменту генерального прокурора у Верховному Суді полягав загалом у сприянні здійсненню правосуддя та у відстоюванні права. Оскільки справа за своїм характером була соціальною, то втручання Департаменту в слухання було особливо виправданим з точки зору підтримання громадського інтересу.

Між тим, Суд вважав, що більше уваги слід надати тій ролі, яку відіграв на слуханнях представник Департаменту Генерального прокурора, і особливо змісту та наслідкам його висловлювань. Вони містили висновки, що впливали з позиції Департаменту генерального прокурора. Хоча вони були об'єктивними та переконливими з точки зору закону, але ця позиція мала дорадчий вплив на Верховний Суд.

Беручи до уваги те, що ключовою для заявника на слуханнях у Верховному Суді була зміна розміру його пенсії, а також характер поглядів заступника Генерального прокурора, той факт, що пану Лобо Мачадо не було надано можливості ознайомитися зі змістом промови протилежної сторони та висловитися з цього приводу перед винесенням судового рішення, свідчить про порушення його права протилежною стороною. Це право в основному полягає в можливості сторін під час кримінального або цивільного судового розгляду знати чи коментувати всі докази чи спостереження, що перебувають у розпорядженні суду, навіть наведені незалежним членом правової установи, з правом висловлювати ті думки, які впливатимуть на рішення суду. Сам цей факт свідчить про порушення ч. 1 ст. 6 Конвенції.

Порушення, яке розглядається, було посилене присутністю заступника Генерального прокурора на неформальному засіданні Верховного Суду. Навіть якщо б він мовчки приймав участь у засіданні, це дало б йому, самою своєю присутністю, додаткову можливість

висловлювати свою неформальну думку без побоювань вступити в суперечність з законом. Тому тут мало місце порушення ч. 1 ст. 6 Конвенції.

Реферативний переклад з англійської мови та опрацювання рішення здійснено у Львівській лабораторії прав людини і громадянина НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування АПрН України О. О. Бекетовим, Р. М. Москалем, Н. П. Ничай, М. Ю. Пришляк, Т. І. Пашуком, М. Б. Рісним, А.-М. Я. Хом'як.